

میزان استفاده از داروهای نیروزا و مکمل در ورزشکاران رشته بدنسازی

شهر گناباد و عوامل مؤثر بر آن بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی ۱۳۸۹

جلال محمد زاده^۱، حجت علی زاده زین آباد^۲، محمد مطلبی^۳، سیامک محبی^۴

زمینه و هدف: استفاده از مواد نیروزا برای افزایش کارایی ورزش سابقه ی طولانی دارد که به قرن سوم پیش از میلاد در بازی های المپیک باستانی باز میگردد. امروزه یکی از معضلات رشته ی بدنسازی استفاده غیر منطقی ورزشکاران از این مواد جهت افزایش توده عضلانی و بهبود شکل ظاهری بدن است. مدل اعتقاد بهداشتی به عنوان مدل تعیین کننده علل این رفتار و عوامل اثرگذار بر مصرف مواد نیروزا بکار گرفته شده است.

روش تحقیق: این پژوهش یک تحقیق توصیفی تحلیلی است و جامعه پژوهش کلیه ورزشکاران رشته بدنسازی شهر گناباد (۲۴۵ نفر) می باشند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای مبتنی بر آیتم های مدل HBM بود که با مصاحبه سازمان یافته تکمیل گردید. داده ها با نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردیدند.

نتایج: میانگین سن جامعه پژوهش ۲۲/۴ سال بود و ۷۲/۷ درصد آن ها مذکر و ۴۹ درصد محصل که ۴۶/۵ درصد تحصیلات متوسطه بودند. آگاهی ۳۴/۴ درصد افراد ضعیف و حساسیت درک شده ۷۳/۱ درصد افراد متوسط بود. سن، وضعیت مسکن و منافع و موانع درک شده ارتباط معنی دار بود ($P=0/002$) سکونت در منزل پدری کمترین موانع را نشان داد. بین آگاهی و تهدید درک شده ارتباط معنی داری بدست نیامد. میان جنس و تهدید درک شده ارتباط معنی دار نبود. شیوع مصرف ۲۲/۴ درصد محاسبه گردید.

بحث و نتیجه گیری: تمایل مردان به این ورزش بیشتر بود. محصلین بزرگترین گروه را تشکیل می دادند. قسمت اعظم ورزشکاران از عوارض جانبی و ایجاد وابستگی مواد نیروزا اطلاع نداشتند. ورزشکاران قدیمی از مهمترین راهنماهای برای عمل بودند. حساسیت درک شده از وضعیت مطلوب فاصله ی زیادی داشت. با استفاده از مدل HBM عوامل مؤثر بر مصرف و ضریب تأثیر هر عامل مشخص گردید تا جهت مداخلات آتی منابع دقیقاً در راستای مؤلفه ها به ترتیب اولویت بکارگیری شود.

کلمات کلیدی: مواد نیروزا، مدل اعتقاد بهداشتی، ورزشکاران گناباد

۱- دانشجوی ترم ۸ پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد

۲- دانشجوی ترم ۷ پرستاری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی گناباد

۳- دانشجوی دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، عضو هات علمی دانشگاه علوم پزشکی گناباد

۴- دانشجوی دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم